

Deák József

**Határőrizeti és testületi modernizációtól a mai népvándorlás
határrendészeti kezeléséig: a határrendészeti tisztképzés
negyedszázada**

Absztrakt: A „Közszolgálati képzés kihívásai a határrendészeti tisztképzés tükrében” című konferencia fő szervezőjétől, az NKE RTK Határrendészeti Tanszékéről érkezett a felkérés, hogy a tudományos tanácskozáson röviden mutassam be a negyedszázados határrendészeti tisztképzést bemutató kötetet. Az alábbiakban, a könyvismertetőhöz készített beszédvázlatom kiegészítve, röviden; tanulmányonként – az adott korszakra, történelmi, határőrségi, határrendészeti, vagy emberi helyzetekre – egy-két jellemző gondolat erejéig, fűztem a cikkek megállapításait egy gondolati ívbe.

1. Határőr tisztképzéstől a Szektorális Képesítési Keretrendszer felé

Mint a kötetet indító dékáni köszöntőből is kiderül, noha a határőr tisztképzés nem huszonöt évvel ezelőtt kezdődött és a korábbi tiszti felkészítés még egy más jogi környezetben, más politikai körülmények között, teljesen más filozófia alapján zajlott. A huszonöt évvel ezelőtti oktatási kezdeményezés vezetett viszont oda, hogy az RTK mai hallgatói már a 21. századnak megfelelő ismeretekkel gazdagodva, tanulmányaik során megismerkednek az Európai Unióhoz történt csatlakozásunk és más nemzetközi partnerekkel való együttműködésünk megkövetelte korszerű határőrizettel. A szerzők, amikor a kötet kiadását elhatározták valószínűleg még nem gondoltak arra, hogy mennyire is lesz majd időszerű a határőrizetről, a határőr tisztek felkészítéséről, a megszerzett tapasztalatok közreadása! A jelenlegi „népvándorlás”, a tömeges és illegális migráció, és az erre adandó nemzeti és nemzetközi válaszok azok, amelyek nagyon is időszerűvé teszik a téma feldolgozását.¹

Varga János szerkesztői előszavában tömören a következőképp vázolta fel a kötet megjelenésének apropóját: „A Határőrség modernizációs folyamatának részeként a Rendőrtiszti Főiskolán 1992. március 01-jei hatállyal lett megalapítva a Határrendészeti Tanszék, majd ugyanez év szeptember 01-jével a határrendészeti szak is. Ma a Nemzeti

¹ Boda József: Dékáni köszöntő, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 8. o.

Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának rendészeti igazgatási alapszakának határrendészeti szakirányán folyik a rendőrség határrendészeti szolgálati ága jövőbeni tisztjeinek képzése, de ez mellett az egyetem több mesterképzési szakán, s a doktori iskolákban is tanulnak határrendészeti tisztek.”²

Virányi Gergely – 1988-1992 között a KLKF Határőr Tanszék, majd 1992-1999 között az RTF Határrendészeti Tanszék (alapító) vezetője – a „Határőrizetből határrendészet, határőrtiszt-képzésből határrendészeti tisztképzés” tanulmánya indítja a kötetet. Kiemelte, hogy a határőrség felsővezetői, értékelve az 1980-as évek közepétől kialakult külső és belső helyzetet, egységesen a határőrizeti és a testületi modernizáció mellett voksoltak, és maguk álltak a szakmai reformfolyamatok élére. Ennek során például, már 1987-ben javasolták az elektromos jelzőrendszer felszámolását, aminek tényleges lebontása 1989-ben meg is történt.³ A továbbiakban, a kötetet szerkesztő jelenlegi tanszékvezető, jubileumi helyzetképet vázolt a határrendészeti tisztképzésről, amelyben hangsúlyozza: a határrendészeti tisztképzés közügy, s ebben a minőségében nyitott könyv az iránta érdeklődők számára, gazdag tudományos és tájékoztató irodalom áll már rendelkezésre a „nyitott könyv” fejezeteiben elmélyülni vágyóknak. A határrendészeti tisztképzés ugyanis, sok ember számára valóban fontos, s ma is többen tesznek azért, hogy a társadalmi igények és a rendőrség megrendelői követelményei ezen a területen is érvényesüljenek.⁴

Mindeközben, derül ki egyebek közt a következő cikkből, a határrendészeti tisztképzés ma már nem „maradhat” csak a hazai keretek között. Az egyre bővülő nemzetközi követelményeknek is eleget kell tenni, amelyek érvényesülésére a tanszék, stratégiai célként tekint; biztosítani kell, hogy a hallgatók megismerjék a schengeni térségre vonatkozó közös szabályozásokat és mind eredményesebben bekapcsolódhassanak az egyre bővülő nemzetközi határrendészeti együttműködésbe. Ezt segíti a „Határrendészeti szervek nemzetközi együttműködése” című tantárgy meghirdetése, oktatása, valamint a Frontex által kidolgozott Szektorális Képesítési Keretrendszerben megfogalmazott tanulási eredmények beépítése tantárgyi programokba.⁵

² Varga János: Szerkesztői előszó, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 9. o.

³ Virányi Gergely: Határőrizetből határrendészet, határőrtiszt-képzésből határrendészeti tisztképzés, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 11. o.

⁴ Varga János: A határrendészeti tisztképzés jubileumi helyzetképe, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 30. o.

⁵ Balla József: Felsőfokú szakirányú képzés a Határrendészeti Tanszéken 2005-ben és 2015-ben, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 60. o.

A nemzetközi együttműködés súlyát érzékelhetjük a következő tanulmány olvastán, a Schengeni Végrehajtási Egyezmény aláírását és a schengeni térség működésének megkezdését követően fokozatosan fejlődtek azok az együttműködési formák, amelyek a határellenőrzésben és ezen belül a személyi állomány egységes felkészítésének és továbbképzésének területén fogalmazták meg az együttműködés megteremtésének és továbbfejlesztésének szükségességét.⁶

Határőrizetben a nemzetközi együttműködés különös kényszerítő erejeként hat egyebek mellett a szomszéd államéval közös határszakasz, a közös feladat, ennek őrizete és a közös érdek, biztonságának szavatolása. Mindez tehát nem csak a modern kor követelménye, így volt ez a kezdetektől. De nincs új a nap alatt a határainkon belül sem, például a képzés kialakulóban levő új rendjét illetően.

Az NKE határrendészeti szakirány jelenleg előírt tudnivalói – kicsit hasonlóan a korabeli RTF előkészítő képzés Óra,- és vizsgatervéhez – három csoportba rendezettek, úgymint alapozó ismeretek, szakmai törzsanyag, és a differenciált szakmai ismeretek. Az előkészítő képzésben ennél több – alap, alapozó, szakalapozó és szakmai – tantárgycsoportok léteztek. Ami pedig a vizsgatantárgyakat illeti, ezek ma a büntetőjogi,- a kriminalisztika,- és a határrendészeti záróvizsga, az előkészítő képzésben ebből magától érthetően csak egy, a szakmai vizsga létezett a tanév végén. Egyébként pedig az RTF előkészítő képzéssel felépítését illetően – a mai rendészeti ágazati képzéshez hasonló, de kissé szűkebb – helyzet állt elő. Akkor volt egy ún. határőrségi/határrendészeti közös, mai értelemben mondott modul, majd ezután jött a főiskolai (tiszti szintű) tudástartalom. Ma a rendészeti képzési ágon belüli határrendészeti szakirányon az egyetemi jellegből, illetve ennek integrált voltából kifolyólag létezik, az ún. egyetemi közös,- a belügyi (közös) modul, majd ezután jön a többi tudástartalom megjelenítése.⁷

Szent László történelmi múltját is hivatott összekötni a jövő határrendészeti elképzeléseinek kifürkészésével a frissen alakult Határigazgatási Tudományos Diákkör.

Legfőbb célja, hogy a kötelező tananyagok elmélyítésén túl, a hallgatók saját magukat képezzék és fejlesszék, képességeiket a lehető legjobban hasznosítsák. Célkitűzéseik közé tartoznak továbbá tájékoztató előadások szervezése a tudományos tevékenység fontosságáról, a bekapcsolódás lehetőségéről, valamint a kutatási témákról, azt irányító szervekről, szervezetekről, személyekről. A fórum szándékai szerint segíti és lehetővé teszi a hazai,

⁶ Kiss Lajos: A Frontex és a határőr tisztképzés, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 63. o.

⁷ Beregyei József: Az RTF határrendészeti előkészítő képzés Körmenten, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 82. o.

valamint külföldi tudományos eredmények birtokában lévő szervek, szervezetek, intézmények, személyek megismerését. Biztosítja a külföldi és a hazai tudományos eredmények megosztását és azok felhasználását, segíti a tudományos pályamunkák, tanulmányok színvonalas elkészítését.⁸

A Szent László korabeli határőrizet technikai támogatottságát egy évezred homálya takarja, napjainkban viszont elég volt 25 év – a Határrendészeti Tanszék minden erőfeszítése ellenére – a határrendészeti tisztképzés technikai támogatásának fokozatos eltűnéséhez, finomabban: devalválódásához, olvashatjuk a következő tanulmányból.

Mindeközben a határhelyzet válságosra fordult és rendkívül magas igény keletkezett a technikai eszközök készség szinten, iskolából kikerülve azonnal használni képes határrendész tisztekre, sőt, arra is, hogy a nem határrendészeti szolgálati ágánál elhelyezkedőket felkészítsük az illegális migráció elleni küzdelem eszközeivel, például úti okmányok, rendszámok eredetiségének vizsgálatából vagy éppen műszaki zárra támaszkodó határőrizeti rendszer üzemeltetéséből. Ennek az igénynek a kielégítésére a jövőben mindenképpen újra létre kell hozni a megfelelő feltételeket és biztosítani kell megfelelő óraszámot a rendészeti, illetve a határrendészeti műszaki és informatikai ismeretek oktatására, az alapvető informatikai tudás és a RobotZsaru oktatásán túlmenően.⁹

Szintén jelentős, de pozitív irányú változás, fejlődés következett be a nyelvoktatás területén is. A főiskolán, majd a Rendészettudományi Karon folyó nyelvoktatás jellegének módosulásait az intézményi követelményekben és a felvett hallgatói állomány bemeneti ismereti szintjében bekövetkezett változások indukálták. 1992-ben még elenyésző volt a középfokú nyelvtudással érkezők aránya, és a kimeneti követelmény is csak az alapfokú nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzése volt. Néhány éven belül azonban a középiskolai nyelvoktatás hatékonyságának, a nyelvtudás presztízsének növekedésével már reálissá vált a középfokú nyelvvizsga meghatározása a diploma megszerzésének feltételeként.¹⁰

A következőkben egy összefoglalóban tanulmányozhatjuk a magyarországi rendvédelmi szervek képzéseinek rendszerét.

⁸Molnár Ákos: Bemutatkozik a „Szent László” Határigazgatási Tudományos Diákkör, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 88. o.

⁹ Székely Zoltán: Határőr tisztképzés technikai támogatása, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 97. o.

¹⁰ Borszéki Judit: A határrendészeti tisztképzés negyedszázada egy nyelvtanár szemével, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 99. o.

Az összefoglaló a Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a katasztrófavédelem és a Nemzetgazdasági Minisztérium alá tartozó Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőr hivatásos állományának képzéseit veszi számba.¹¹

A rendészeti mesterképzést a következő tanulmány taglalja.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen folytatott rendészeti mesterképzések jó színvonalon folynak, az egyes képzések fejlesztése folyamatos, az oktatói kar elkötelezett a minőségi munkavégzés irányába.¹²

2. Határőr – határrendész – rendőr karrierívek élethosszig tanulással

A képzés során mivel töltötte fel hallgatóinak képzeletbeli hátizsákját a tanszék – szándékaik szerint – minden szakmai emberi kihívásra felkészítve? Az emberi tényező és életpéldái...

„1997 augusztusában kezdtem meg tanulmányaimat a fent említett tanintézetben. 2000-ben, a tisztavetés előtt száz nappal a Határőrség Országos Parancsnoka által alapított dísztör vándordíjat vehettem át, majd az államvizsga és a tisztavetés után kitüntetéses diplomával, főhadnagyként léptem ki az intézmény kapuján.¹³

... A céljaim eléréséhez vezető úton előttem álló akadályok leküzdéséhez mindig találok útravalót a hátizsákomban... Köszönöm!¹⁴”

A campus falai közt, már napjainkban megszerzett értékekről tanúskodik egy másik történet.

„Már a Nemzeti Közszolgálati Egyetem integráns részét képező Rendészettudományi Kar által gondozott MA szakon volt szerencsém tanulmányokat folytatni, külön örömmel töltött el, hogy a Határrendészeti Tanszék komoly ismeretanyaggal képviseli magát, csakúgy, mint a Rendészettudományi Doktori Iskolában, amely – bátran kijelenthetjük – a rendészeti szakértelmiség bölcsője.”¹⁵

De a munkahely segítő támogatására is számíthatnak a friss diplomás tisztek.

„Sokat köszönhetek az első Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányomnak is, aki előítéletektől mentesen várt új beosztásomban és teret engedett számomra a bizonyításnak. A duzzogás és dac helyett lojális maradtam a rendőrséghez, a hivatásomhoz és a magánéleti nehézségek

¹¹ Lövei László – Verhóczki János: Magyarországi rendészeti képzések, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 117. o.

¹² Kovács Gábor: A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar rendészeti vezető mesterképzési szakon folyó képzés, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 157. o.

¹³ Takács Éva: Visszaemlékezés, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 164. o.

¹⁴ Uo.: 169. o.

¹⁵ Hegedüs Tamás: Hallgatói évek a Határrendészeti Tanszéken, 182. o.

ellenére legjobb tudásom szerint neki is láttam a feladatomban, minek következményeként egyetlen percet sem dolgoztam a részemre felajánlott bűnügyi vizsgálói beosztásban, hanem hivatalvezetőnek neveztek ki.”¹⁶

Kudarcat fordította szerencsévé a következő egykori tanítvány, mint olvashatjuk.

„a jelentkezési lapot – a mai napig nem tudom miért – az RTF-re töltöttem ki, bűnügyi szakra. A felvételi vizsgán azonban 1 (!) pont híján lemaradtam a legjobbak mögött, ezért sajnálattal értesítettek, hogy nem vettek fel. Családi kupaktanács után döntöttem. A mosonmagyaróvári rendőrkapitányságra besétálok és beállok rendőrnek. Egy kora nyári reggelen indultam éppen a vasútállomásra (hogy rendőr legyek), amikor a postás megállított és a kezembe nyomott egy nekem címzett ajánlott levelet. A levelet a Rendőrtiszti Főiskoláról postázták. Új Tanszék indul a főiskolán és tekintettel arra, hogy határterületi lakos vagyok (tudtam is én akkor, hogy a határőrségnél mit jelent az a szó, hogy „Hegyeshalom”...?), ha elfogadom az ajánlatot megkezdhetem tanulmányaimat az új szakon, előkészítőként Kőrmenden egy év felkészítéssel.”¹⁷

A tanulás nem fejeződhet be a diploma átvételével!

„Úgy gondolom, az élethosszig való tanulás alapkövetelmény a rendőri hivatásban! Ezért adtam be jelentkezésemet 2015-ben a Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészeti vezető mesterszakára. Ennek elvégzésével céloim, munkám magasabb színvonalon történő ellátása, hogy még napakészebben állhassak jövőbeli kihívásaim elé.”¹⁸

Az egyéni képességek, szorgalom mellett a bajtársiasság, egymás segítése legalább ilyen fontos. Ez pedig már a szakon elkezdődött.

„Határrendész szakos hallgatóként ugyancsak jó érzéssel töltött el bennünket, hogy a szak felsőbb évfolyamos hallgatói is rendkívül korrekt, kollegális kapcsolatot alakítottak ki velünk. Hozzájuk szükség esetén bármikor fordulhattunk tanácsért, vagy segítségért, és így nagyon pozitív benyomás alakult ki róluk. Közülük többen már a szorgalmi időszak első napjaiban érdeklődve szólítottak meg bennünket, kérdeztek problémáink felől, éreztetve; rájuk mindig számíthatunk. Támogatásuk, segítségük beilleszkedésünkben, szintén azt az érzést erősítette bennünk, hogy e tanszék hallgatóiként szinte egy nagy család részei lettünk. Sok felsőbb évfolyamos határrendész hallgatóra néztünk fel szorgalma, hozzáállása vagy éppen korrektsége, áldozatos segítőkészsége miatt. Ráadásul az akkori végzős hallgatók közül

¹⁶ Pölöskei Anett: A HATÁR a CSILLAGOS ég, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 177. o.

¹⁷ Vájlok László: Önvallomás - végigkísérve negyedszázadot, köszönetet mondva sok-sok embernek, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 186. o.

¹⁸ Hegedüs Dániel: Alapképzéstől napjainkig, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 193. o.

többen már néhány év hivatásos szolgálatot követően kerültek hallgatóként a főiskolára, akik ez irányú gyakorlati tapasztalataikkal és ismereteikkel is segítették tanulmányainkat és felkészülésünket. Elsőként jó volt látni a végzősök céltudatosságát, lendületes készülését az előttük álló záróvizsgákra, leendő szolgálati helyeikre. Ez nekünk is erőt adott a mindennapokban.¹⁹

Nem csak a szolgálatból kerültek hallgatók a tanintézetbe, hanem külföldről is...

„A moszkvai főiskoláról, az ott eltöltött időszakról egy valós történeteken alapuló, nagyobb lélegzetű, kalandokkal és európai, magyar ember számára nehezen elképzelhető sztorikkal teli regényt lehetne írni, mintahogyan többen el is kezdtük írni annak későbbi alapjaként szánt naplónkat. A tanulmány adta szűk keretekre tekintettel azt viszont fontosnak tartom a külföldi tanintézetről kihangsúlyozni: a határőr tisztek szakmai legjobbjai oktattak bennünket ott, ahol még az alakiasság is művészi szinten valósult meg.²⁰

(Az ottani képzés mai színvonalához adalékul szolgálhat, hogy pl. az operatív-taktikai tanszék tanári állományával a hallgatók évente jó négy hónapot töltenek hadi gyakorló-központban, fegyverrel, harci technikával. Tanáraik a legjobb gyakorlati szakemberekből kerülnek ki. Egyik műszaki-tűzszerész tanárunk például 360 ezer robbanótest sikeres hatástalanításán van túl. A tanintézet jelentős figyelmet fordít a felvételizők felkészítésének. Évente októbertől áprilisig felvételi előkészítő kurzusok zajlanak a főiskola oktatói, végzéshez közel járó hallgatói bevonásával a fővárosi és a Moszkva megyei, a profilba illő kadétiskolák, gimnáziumok, szakközépiskolák végzőseinek.²¹)

...Volt határőr tisztként, aktív rendőrtisztként, a NKE RTK Határrendészeti Tanulmányok Tanácsadó Testületének, a Rendészeti Vezetéseméleti Műhely tagjaként úgy vélem, hogy a kar képzési profiljában megjelent a megrendelői igény befogadása, lehetőség nyílt a tisztirendfokozattal párosuló parancsnoki képzés elemeinek oktatására, a magas szintű jogi, infokommunikációs, valamint idegen nyelvi képzés optimálisnak értékelhető összhangjára törekvés. Ez is egy út, melyen végig kell mennie mindenkinek, de a felismerés, az igény megfogalmazása, a megoldás keresése megtörtént, a megvalósítás pedig folyamatban van

¹⁹ Gáspár Gyula: Visszatekintés másfél évtizedre, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 195. o.

²⁰ Eberhardt Gábor: A határrendészeti tisztképzés elmúlt negyedszázada. Múlt, jelen, jövő, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 210. o.

²¹ Deák József: Az Oroszországi Föderáció Szövetségi Biztonsági Szolgálata határőrtiszt képzésének történetéből, módszereiből napjainkig, Deák József – Gaál Gyula – Sallai János (szerk.): A toll sokszor erősebb, mint a kard, Rendészettudományi tanulmányok prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére, Budapest, 2016, 66. o.

azért, hogy az államnak, társadalmunk rendőrségének jól felkészült tiszti, parancsnoki állománya legyen.”²²

3. Rendészeti tanulmányok

A határrendészeti szakma tudományos alapját erősítik a kötet harmadik részének tanulmányai. A fejezet mintegy bevezetőjeként egy tanulmány segítségével áttekinthetjük mennyire határolható el egymástól az idegenrendészet és a határrendészet, milyen mértékben tekinthetők összetartozó vagy elkülöníthető kifejezéseknek.²³

A következő tanulmányból kiderül, hogy a rendészet számtalan ága közül, alighanem a határrendészet az egyik, amelyik az állam politikai törekvéseinek leginkább alárendelt. Míg egyes területek, közlekedésrendészet, bűnüldözés, relatíve az aktuálpolitikától távolabbiak, nem így van ez a határrendészet esetében, ahol a politika követelményei, elvárásai azonnal megjelennek a szakmai munkának akár gyökeresen új irányokat kijelölve. Egyik napról a másikra változhat, kit kívánunk beengedni az országba és ki az, aki holnap már nem tartozik a kedvezményezett kategóriába. Egy ország határviszonylataiban teljesen eltérő szélsőségek jelentkezhetnek.²⁴

Mindez kifejeződhet például az idegenforgalom és a turizmus adott határviszonylati adataiban is.

Az idegenforgalom és a turizmus kapcsolata elválaszthatatlan. Az idegenforgalmi statisztika gyűjtésének hazai határőrségi gyakorlata egyértelművé tette, hogy a távlati információs rendszer korszerűsítésekor, milyen szükséges, nemzetközileg elfogadott módszereket és hazai igényeket célszerű figyelembe venni. Fontos kérdésnek kell tekinteni továbbá a jogi környezetet, a KSH, adatgyűjtésben elfoglalt további központi szerepét és nem utolsósorban a végrehajtás adott időszaki lehetőségeit is.²⁵

A határrendészeti elméleti alapok gyakorlati megvalósulásának szép példáját a következő tanulmány tárja elénk.

A jogszabályokban és közjogi szervezetszabályozó eszközökben leírt feladatrendszer „nem kőbe vésett”, ugyanis elsősorban Magyarország az európai unió (schengeni) tagságából, de

²² Éberhardt, in., 218. o.

²³ Hautzinger Zoltán: Idegenrendészet és határrendészet, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 220. o.

²⁴ Fórizs Sándor: A mindig megújuló határrendészet, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 230. o.

²⁵ Szép Zoltán: Idegenforgalmi adatok gyűjtése az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 248. o.

Magyarország földrajzi elhelyezéséből adódóan nap, mint nap, számos új feladattal (lásd részvétel az illegális migráns áradat feltartóztatásában, légtérsértések rendezése) szembesülnek a határrendészek, amelyek végrehajtásában, a problémák megoldásában a szolgálati ág aktív, jog-és szakszerű tevékenységet végez.²⁶

A határrendészeti elmélet hatékony gyakorlati alkalmazását szolgálhatja a rendőrséggel történt integráció helyi szintű totális megvalósítása is.

A rendőrség hatékony jövőbeni működésének a záloga éppen a szervezeten belüli együttműködésben lesz. A kor követelményei egyre inkább egy közösségi rendőrség irányába tolják el a szervezetet, ami egyre komplexebb feladatokkal párosul, melynek okán az egyes szolgálati ágak korábbi klasszikus elkülönülése nem lesz életképes. Ezt fel kell ismernie az oktatásnak, a határrendészeti oktatásnak is és megítélésem szerint a jövőbeni oktatási stratégiát is ezek figyelembevételével célszerű alakítani.²⁷

Persze nem mindenhol és minden esetben a fentiekben olvasható zökkenőmentességgel valósítható meg a vegytiszta határrendészeti elmélet; a kötetben olvashatunk az élet teremtette paradox helyzetekről is.

Az anomáliákról regényt lehetne, sőt kellene írni, abból a nemes célból, hogy a döntéshozók is világosan lássák, amit döntéseik következtében a „végeken” megélnék. Lássák és változtassanak rajta, hogy a rendszer úgy működjön, amint azt megálmodták. Mert ez a határrendészet érdeke, és aki igazán határrendész az nemcsak tudja, hanem érzi is...²⁸

A múlt hazai, szándékai és a kor elvárásai szerint hasonlóan magas színvonalú rendőrtisztképzésébe enged bepillantást a következő tanulmány.

A rendőrség felügyelői és fogalmazói karába való bekerülés csak a magas követelmények teljesítése, és a képzési rendszernek megfelelő tanfolyamok és a vizsgák eredményes teljesítése után vált lehetővé a pályázó számára. A helyzet fontosságát jelzi, hogy a rendőrség felügyelői és fogalmazói karának feltöltésével kapcsolatos követelményeket miniszterelnöki, míg annak végrehajtását belügyminiszteri rendeletekben fogalmazták meg.²⁹

A korokon átívelő szakmai színvonal, a minőségügy kérdése helyezi fel végezetül a képzeletbeli koronát a tanulmány történeti áttekintést, emberi dimenziót és rendészetelméleti megközelítést felvillantó tanulmányai végére.

²⁶Gáll József: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Szolgálati ágának bemutatása, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 266. o.

²⁷Garamvári Gábor: Mohácsi Határrendészeti Kirendeltség integrációja, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 278. o.

²⁸Gombkötő Csaba: A schengeni csatlakozás anomáliái egy fiatal határőr tiszt szemszögéből, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 290. o.

²⁹Sallai János: Rendőr altiszt, és tisztképzés a m. kir. állami rendőrségnél az államosítás (1920) után, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 293. o.

Szerzője, a minőségügy és a rendészet aktuális viszonyrendszerének főbb kérdéseit járta körül a szolgáltatás szemszögéből. A minőségügy a rendészetben kapott már helyet és szerepet, valamilyen mértékben ma is jelen van. A deklarált rendészeti fejlesztések, maga a rendészeti oktatás is minőségalapú indoklással rendelkezik, és vannak a napi retorikában is erre utaló kijelentések. Ennek ellenére nem jött létre a rendészet átfogó, komplex, integrált (nevezhetjük bárhogy, de a szemlélet és a működés részét képező) minőségügyi rendszere. Nem érzékelhető mérhető módon a minőségügy rendészeti intézményesülési hiányának a kritikája sem.³⁰

Ha a minőség és a rendészet kapcsolatát a szolgáltatáson keresztül vizsgáljuk, akkor célszerű egy tartható értékrendet követni. Ha nincs is pontosan definiálva, hogy mi a rendészet, mi a minőség, attól függetlenül mindkettő működik a gyakorlatban. A lényeg a valós összefüggések feltárásán, a tenni akaráson és a javítva-megfelelni hozzáálláson alapszik.³¹

4. Összegzés

Mint a fent ismertetett kötet, és annak tanulmányai is igazolják, a tanszék tanári kara felkészült, és a modern technikai és tudományos ismeretek birtokában képes a legkorszerűbb ismeretek átadására! A gyakorlati oktatás során nagymértékben támaszkodnak az országos, és megyei szintű határrendészeti szervek gyakorlati tapasztalataira. A tanári kar nemcsak oktatja és tanítja a nappali és levelező szakos hallgatókat, de kiveszi részét az NKE-en zajló doktori képzésből, és számos határrendészeti, rendészeti témájú tudományos művet gondoztak, és adtak ki az eltelt negyedszázad alatt. Köszönet illeti azokat az oktatókat, tanárokat, tanszékvezetőket, akik az eltelt negyedszázad alatt lelkiismeretesen nevelték és oktatták határőrtisztek százait!³²

Mint a „Mindenki” című, magyar rövidfilm alkotás oscar díja is érzékelteti a szellemi teljesítmény nincs közvetlen kapcsolatban egy ország világpolitikai súlyával, anyagi tehetőségével, inkább az adott szellemi műhely szellemi potenciáljával. Bizonyos szempontból az RTK Határrendészeti Tanszéke is egy hasonló szellemi műhely...

³⁰ Teke András: Rendészet, szolgáltatás, minőség, aktualitások, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 310. o.

³¹ Uo.:328. o.

³² Boda József: Dékáni köszöntő, In: Varga János (szerk.): A határrendészeti tisztképzés negyedszázada, Budapest, 2017, 8. o.